

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

mint felülvizsgálati bíróság

Gfv. IX.30.408/2009/7.szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr.Knáb Gabriella ügyvéd (2510 Dorog, Széchenyi ltp.4.) által képviselt **felperesnek** dr. Sztrókay Eszter ügyvéd által képviselt **I. rendű és II. r. alperesek** ellen 9,485.211 Ft és járulékai megfizetése iránt a Komárom-Esztergom Megyei Bíróságnál 13.P.20.900/2005. szám alatt indult és a Győri Ítéltábla Pf.II.20.247/2008/6. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Győri Ítéltábla Pf.II.20.247/2008/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemlegesen jogosultaknak 296.280 (Kettőszázkilencvenhatezer-kettőszáznyolcvan) forint felülvizsgálati perköltséget és az államnak az adóhatóság felhívására 568.890 (Ötszázhatvannyolcezer-nyolcszázkilencven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a peres felek között 2000. március 17-én egy, - a megbízás és a fuvarozás elemeit tartalmazó vegyes típusú szerződés jött létre, amelyben az I. r. alperes a felperes által forgalmazott termékeknek saját fuvarszközével a vevőkhöz történő kiszállítást, átadását, a vételár beszedését és az azzal, valamint a visszaszállított göngyöleggel való elszámolást vállalta, a kiszállított termék nettó forgalmi értékének 4 %-át kitevő fuvardíj ellenében. A felperes 2002. március 18-án az I. r. alperes terhére 7,149.595 Ft hiányt állapított meg, aki a tartozást írásban elismerte, abból 2002. június 4-én 2,000.000 Ft-ot megfizetett, továbbá az őt megillető

fuvardíjból 2002. július 22-e és 2003. november 15-e között a felperes visszatartott 2,632.393 Ft-ot, amelyet a tartozás törlesztésére fordítottak. A felperes állítása szerint az ezen időszak alatt mutatkozó hiányból 2,512.202 Ft-ot az I. r. alperes nem rendezett.

A felperes a 2003. november 8-ai elszámolás során újabb 436.730 Ft; 2004. február 26-án pedig további 6,536.279 Ft hiányt állapított meg, amely tartozásokat az I. r. alperes írásban ugyancsak elismert. A felperes 2004. március 8-án összesítette a tartozásokat, és a fennálló tartozás teljes összegét 9,485.211 Ft-ban határozta meg, azt az I. r. alperes szintén elismerte, és az összeg megfizetéséért a II. r. alperes írásban készfizető kezességet vállalt. Ezt követően az I. r. alperes 2004. júliusában 220.000 Ft-ot törlesztett.

A felperes a keresetében a fenti 9,485.211 Ft tőkének, ennek 2004. március 8-ától járó kamatainak és a perköltségeknek a megfizetésére kérte az alpereseket kötelezni.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. r. alperes azzal védekezett, hogy az elszámolást az árukat kísérő túralap és szállítólevelek adatai alapján lehet elvégezni. A túralapon került feltüntetésre, hogy egy-egy szállítás alkalmával milyen áruféleségből milyen mennyiséget és milyen értékűt szállított ki. A szállítójegy két példányban kísérte az árut, egyik példányon átvette a megrendelő a szállítólevélen szereplő árut és feltüntették - az I. r. alperes saját kezűleg -, hogy milyen összeget fizetett ki az áru megrendelője. A szállítólevélen tüntették fel a visszáruként elszállított göngyöleget is. Állította, hogy a szállítóleveken feltüntetett összeget hiánytalanul befizette a felperes pénztárába. Marasztalása esetére kérte a marasztalás összegét az általa 2002. június 4-én megfizetett 2,000.000 Ft-tal, 2004. júliusban törlesztett 220.000 Ft-ot, végül a felperes által visszatartott és még el nem számolt 1,464.995 Ft fuvardíjjal történő csökkentését.

Az I. r. alperes az elismerő nyilatkozatokkal kapcsolatosan arra hivatkozott, hogy amikor azt elkészítették dokumentáció hiányában sem az általa kiszállított árumennyiség, sem pedig az általa teljesített befizetések összege nem volt megállapítható, ezért került bizonyításra, az elismerő nyilatkozatok aláírásakor tévedésben volt; másrészt hivatkozott arra, hogy a felperes továbbfoglalkoztatási ígéretére figyelemmel írta alá az elismervényeket.

A II. r. alperes előadta, hogy a kezességvállaló nyilatkozat aláírásakor nem volt tisztában a készfizető kezességvállalás jogi következményeivel.

Az elsőfokon eljáró Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 13.P.20.900/2005/54. számú ítéletében az alpereseket 3.612,80 Ft-ban és annak 2004. március 8-ától járó kamataiban marasztalta, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A perben beszerzett szakértői vélemény alapján megállapította, hogy 2003. március 1-je és 2003. december 31-e közötti időszak alatt a felperesnél fellelhető könyvviteli nyilvántartások szerint az I. r. alperes 75,742.089,50 Ft értékű árut szállított ki, 31,426.665,70 Ft értékű göngyöleg visszaszállítása mellett. A felperesi nyilvántartások szerint az I. r. alperes 37,933.763 Ft-ot fizetett be a felperes pénztárába, így a hiány 6,381.660,80 Ft. A túraokmányok alapján megállapítható volt, hogy az alperes által beszedett áru-ellenérték 40,626.816 Ft-ot tett ki. A szakértői vélemény szerint az alperes által befizetett összeg átvételi elismervények hiányában pontosan nem állapítható meg, e hiányosság a felperes terhére esik, mivel nem tartotta be a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 165. §-ának (1) bekezdésében írt rendelkezéseket. A felperesi könyvnyilvántartás hiányosságai miatt az alperes befizetését az általa a túraokmányok szerint beszedett összeggel azonosan fogadta el, így az I. r. alperest terhelő tartozás összegét 3,688.607.80 Ft-ban határozta meg. Az elsőfokú bíróság az I. r. alperes által igazolt és a felperes által is elismert 2,220.000 Ft törlesztést, valamint a visszatartott 1,464.995 Ft fuvardíjat az alperesek tartozásából levonta és az alpereseket a fennmaradó 3.612.80 Ft megfizetésére kötelezte.

A Győri Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán hozott Pf.II.20.247/2008/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét annak helytálló indokai alapján a Pp. 254. §-ának (3) bekezdésére utalással helybenhagyta. A fellebbezés kapcsán csupán rámutatott, hogy az alperesek részéről tartozás-elismerés történt, ezért a Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése szerint az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a keresetbe vett 9,485.211 Ft összegű tartozásuk nem, - illetőleg kisebb összegben áll fenn. Az alperesek viszont e kötelezettségüknek eleget tettek. Az elsőfokú eljárásban részt vett igazságügyi könyvszakértő a 2007. december 12-ei tárgyaláson a szakértői véleményét azzal egészítette ki, hogy a szakvéleményben megállapított hiányt úgy kell tekinteni, hogy az nem csupán 2003. évre, hanem a jogviszony teljes időtartamára vonatkozik, és további hiány az I. r. alperes terhére nem állapítható meg. A számviteli szabályok szerint a vevői tartozásokat göngyölített formában kell nyilvántartani, ezért a megállapított hiány magában foglalja a forgalmi adatok korábbi időszakra vonatkozó egyenlegeit is. Megállapította, hogy a felperesnek lehetősége volt a korábbi időszak tételes vizsgálatát kérni, 2000-2002. évekre vonatkozó könyvelési adatokat azonban szakértői vélemény elkészítését megelőzően nem bocsátotta a szakértő rendelkezésére. Utóbb ugyan kérte a szakértői vélemény ezen adatokkal történő kiegészítését, az ehhez szükséges szakértői díjat azonban nem előlegezte. A

bizonyítás e vonatkozásban a felperes érdekében állt, a bizonyíthatatlanság következményeit a másodfokú bíróság álláspontja szerint is a felperesnek kellett viselnie.

Nem fogadta el a felperes előadását, miszerint a 2,000.000 Ft összegű befizetést az elsőfokú bíróság az alperesek javára kétszeresen számolta el, ezért helyénvalónak tartotta a hiány összegéből az I. r. alperes által befizetett összegek, valamint a vitás visszatartott fuvardíj elszámolását. A szakértői vélemények a fellebbezésben is leírt kiegészítését a Pp. 235. § (1) és 141. § (6) bekezdésére figyelemmel nem találta teljesíthetőnek.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alpereseket terhelő marasztalás összegének 9,485.211 Ft-ra és az ítéletben írt kamataira való felemelését kérte. A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Pp. 206. §-ában foglaltak megsértésében jelölte meg. Előadta, hogy az eljáró bíróságok a tényállást kellően nem derítették fel, a megállapított tényállás megalapozatlan és abból helytelen jogi következtetéseket vontak le. Előadta, hogy a keresetleveléhez csatolta az I. r. alperes tartozás-elismerő nyilatkozatait, amelyeket az I-II. r. alperesek a perben megtámadtak, ezért a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint őket terhelte a megtámadás feltételeinek bizonyítása iránti kötelezettség. Az I. r. alperes elismerte, hogy a kiszállított áruk vételárát a vevőktől átvette, és állította, hogy az összeget a felperes pénztárába befizette. Ennek bizonyítása a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint ugyancsak az I. r. alperest terhelte, amire az eljárás folyamán kísérletet sem tett. Az eljáró bíróságok minden bizonyíték nélkül állapították meg, hogy az I. r. alperes az átvett összeget befizette a pénztárába, holott az I. r. alperes erről elismervénnyel nem rendelkezik.

Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok a felperes terhére rótták a szállítólevélen és az un. túraokmányokon lévő eltéréseket, és nem észlelték, hogy a fenti okiratok egyezőségének hiánya az I. r. alperes mulasztásából adódott. Az eljáró bíróságok tévesen vezették mindezt vissza a felperes nyilvántartás hiányosságaira.

Ugyancsak figyelmen kívül hagyták, hogy az alperesek megkezdték a tartozás-elismerő nyilatkozat alapján a részletek megfizetését, amely egyértelműen bizonyítja a tartozás fennállását.

Állította, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták, miszerint az alperesek jogi képviselője 2006. augusztus 16-án egyezségi ajánlatot tett a felperesnek, amely egyezségi ajánlatnak az volt a lényege, hogy amennyiben a felperes a kötelemből a II. r. alperest kiengedi, elismer 5,000.000 Ft tartozást azzal, hogy részletekben megfizeti.

Sérelmezte, hogy az igazságügyi szakértő nem vizsgálta teljes egészében azt az időszakot, amely alatt az alperesek tartozása

keletkezett. A szakértői nem jól értelmezte a feladatát, ezt követően nem a felperest kellett újabb szakértői díj letételére kötelezni, hanem a szakértőt kellett volna felhívni a szakvéleménye kiegészítésére.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher szabályait helytelenül alkalmazta. Végezetül előadta, hogy a felülvizsgálni kért ügyben az általa közölt tények és körülmények nem kerültek megfelelő értékelésre, ennek indokát sem az első, sem pedig a másodfokú bíróság nem adta.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

-.--

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt a felhozott okból nem találta jogszabálysértőnek.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy az I. r. alperes a tartozásait korábban írásban elismerte, utóbb ezen nyilatkozatait megtámadta, azonban a megtámadás körülményei tekintetében őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Az eljáró bíróságok az ítéletükben nem állapították meg, hogy az I. r. alperes sikerrel támadta volna meg a perbehozott tartozás-elismerő nyilatkozatait. A döntésüket arra alapították, miszerint az I. r. alperes a Ptk. 242. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően bizonyította, hogy a felperes által állított tartozásának egy része nem áll fenn. A másodfokú bíróságnak e megállapítása nem jogszabálysértő. Az elsőfokú eljárásban beszerzett könyvszakértői véleményben, illetőleg annak a 49. sorszámú jegyzőkönyvben tett kiegészítéseiben a szakértő akként nyilatkozott, hogy a számviteli törvény előírásai szerint a felperes könyvelésének a "vevő állományt" göngyölítve kellett nyilvántartani, tehát a felperes által kimutatott 2003. december 31-ei könyvelési állapotban benne kellett szerepelnie a korábbi idők, 2000-2003. február 28-a közötti időtartam elszámolásának is. A 2003. december 31-ei időpontban fennállónak feltüntetetten túl további hiányok az I. r. alperes terhére nem róhatók. A felperes ezt a hiányt a könyvelési nyilvántartásaiban 6,381.660,80 Ft-ban mutatta ki, így a felperes olyan elismerésekre alapította a keresetét, amelyek bizonyítottan tévesek.

A felperes bizonyíthatta volna, hogy 2003. március 1-jét megelőzően nem göngyölítve vezette a vevői kintlévőségeket. Az elsőfokú bíróság a 2000. március 17-én kelt szerződés alapján fennálló valamennyi szerződés vizsgálatát elrendelte. A felperes azonban többszöri felhívás ellenére nem bocsátotta a szakértő rendelkezésére a 2000-2003. február 28-a között keletkezett

könyvelési anyagot. Utóbb, a szakértői vélemény elkészítését követően kérte a vizsgálat elrendelését és ekkor már vállalta az iratanyag rendelkezésre bocsátását, nem vállalta azonban a szakértői díj előlegezését. A Pp. 76. §-ának (1) bekezdése szerint a bizonyítással járó költségeket - közöttük a szakértői költségek is - a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint bizonyító fél köteles előlegezni. Amennyiben a felperes a számviteli törvény előírásai szerint vezette a könyvelését, úgy a jogvita elbírálása a benyújtott szakértői vélemény alapján elbírálnak volt. Azt a körülményt, hogy a nyilvántartások vezetését 2000-2003. február 28- között más módon végezte és ezáltal a korábbi évekre vonatkozóan külön fennállnak az alperesi tartozások, a felperesnek kellett bizonyítania. Az elsőfokú bíróság a már beszerzett szakértői vélemény ismeretében a további szakértői bizonyítás költségeinek előlegezésére, ezért - helyesen - a felperest kötelezte. És mert a felperes a szakértői költségeket ennek ellenére sem vállalta előlegezni, jogsértés nélkül mellőzte a szakértői bizonyítás további elrendelését.

A felperes előadta, hogy a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint az I. r. alperes volt köteles a felperes pénztárába befizetett összegeket bizonyítani, e bizonyítás hiányosságai ellenére mégis azt állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az I. r. alperes az áru ellenértékét beszédte, majd azt a felperes pénztárába befizette.

Az tény, hogy a szerződés 4. pontja szerint a kiszállított áru ellenértékével az I. r. alperesnek kellett elszámolnia, és a befizetett árul ellenérték összegszerűségét is az I. r. alperesnek kellett volna bizonyítania. Az I. r. alperes azonban e bizonyítási kötelezettségének csak abban az esetben tudott volna eleget tenni, ha a felperes eleget tesz a számviteli törvény 165. §-ának (1) és (2) bekezdésében írt bizonylatolási kötelezettségének és elismervényt állított volna ki a felperestől átvett összegekről. Ennek hiányában a befizetés pontos összegét meghatározni nem lehetett, ennek következményeit nem lehetett az I. r. alperes terhére róni. Egyébként is életszerűtlen lett volna, hogy a felperes - kellő bizonylatolás mellett - éveken keresztül eltúrte volna nagy összegű hiány halmozódását anélkül, hogy az I. r. alperessel szemben a szükséges intézkedéseket megtette volna. Annak a körülménynek, hogy az alperesek megkezdték a részletek fizetését, az ügy mikénti elbírálása szempontjából nincs jogi jelentősége tekintve, hogy az általuk kifizetett, valamint az I. r. alperesnek járó fuvardíjból levont összegek beszámítása mellett is maradt az I. r. alperesnek az elsőfokú bíróság ítéletében megítélt összegű tartozása a felperessel szemben. Az I. r. alperes által peren kívül tett egyezségi ajánlat nem támasztja alá a fennálló tartozás összegét. az a körülmény, hogy az I. r. alperes a gyermekének a fizetési kötelezettség alóli mentesítése érdekében milyen áldozatot

volt hajlandó vállalni a fennálló tartozás megállapításának alapjául nem szolgálhat.

A felperes sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló adatokat nem megfelelően értékelték, az általa közölt tények és körülmények nem kerültek megfelelő értékelésre, és ennek indokát sem az elsőfokú, sem pedig a másodfokú bíróság nem adta, végül, hogy helytelenül alkalmazták a bizonyítás teher szabályait.

A Legfelsőbb Bíróság a fentebb már kifejtette, hogy az eljáró bíróságok sem a további szakértői bizonyítás elrendelése, sem pedig a bizonylatolás körében nem sértették meg a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat. A felperes csupán állította, hogy a korábbi eljárásokban a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak sérültek. Arra azonban a felülvizsgálati kérelmében konkrétan nem tért ki, hogy mely bizonyítékokat, milyen módon kellett volna ahhoz az eljáró bíróságoknak mérlegelniük, hogy a felperes javára szóló eredmény szülessen.

A kifejtettakra figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Győri Ítéltábla Pf.II.20.247/2008/6. számú ítéletét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes a felülvizsgálati kérelmét a 2010. január 24-én postára adott és az elsőfokú bírósághoz 2010. január 25-én érkezett beadványában kiegészítette. A Pp. 272. §-ának (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmet a jogerős határozat közlésétől számított 60 nap alatt kell benyújtani az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál. A felperes a jogerős ítéletet a tértivevény tanúsága szerint 2009. október 8-án vette kézhez, a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló, a Pp. 103. §-ának (2) bekezdése szerint számított 60 napos határidő 2009. december 7-én hétfői napon járt le. Az ezt követően benyújtott kiegészítés a Pp. 273. §-ának (5) bekezdése szerinti, a felülvizsgálati kérelem meg nem engedett megváltoztatásának minősül. A Legfelsőbb Bíróság ezért a felperes 60 napon túl benyújtott kiegészítésében foglaltakat érdemben nem vizsgálta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperesek felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a/ pontja és (5) bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó 296.280 Ft ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó, a költségmentességről

szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes köteles az államnak az adóhatóság felhívására megtéríteni.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2010. február 9.

**Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s.k. a tanács elnöke,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró,
Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:

*bíróági írnok
(PBné)*